

Tko e dati premijera?

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2007/1/29 22:56:27

Ono što je moglo stvoriti dojam da se sadašnja oporba, prvenstveno HNS i SDP ne može dogovoriti o potencijalnom kandidatu za premijera je izjava kolege a&i#263;i&i#263;a koji je jasno i nedvosmisleno nekoliko puta javno izjavio: „Ili &i#263;u biti premijer ili ne&i#263;u biti u vladi“. Ali ta izjava ne zna&i#263;i da HNS nije spreman biti u Vladi ako &i#263;a&i#263;i&i#263; nije premijer. Ta izjava zna&i#263;i da ON ne želi biti &i#263;lan Vlade kao ministar i da &i#263;e u tom slu&i#263;aju stranka dati kandidate za &i#263;lanove Vlade ako do postizborne koalicije do&i#263;e.

Prošli petak, kao uostalom i svakog petka nakon završenog posla u Saboru ku&i#263;i sam se vra&i#263;ao vlakom. Netko jako pametan u HŽ-u ga je nazvao „Hitri Varaždinec“ iako mu je ujutro polazna a nave&i#263;er završna stanica &i#263;akovec. Staje u Varaždinu, Ludbregu, Koprivnici i Križevcima. Logi&i#263;no bi bilo da se zove „Brzi Me&i#263;imurec“ ili još autenti&i#263;nije „Fletni Me&i#263;imurec“ kako mi kajkavci kažemo za „brzi“. No, bio hitri, brzi ili fletni po nazivu, sasvim svejedno jer skoro uvijek kasni. Toga 19. sije&i#263;nja u polasku je kasnio samo 20 minuta.

Negdje oko Križevaca u odjeljak u kojemu sam se vozio ušao je jedan moj prijatelj iz &i#263;akovca. Politi&i#263;ki i strana&i#263;ki angažiran pa je sasvim razumljivo da smo odmah po&i#263;eli razglabati o politici. S teme na temu a kada su na red došli predstoje&i#263;i parlamentarni izbori razgovor je postajao sve dinami&i#263;niji a o&i#263;ito i glasniji jer sam kraji&i#263;kom oka primjetio da i ostali putnici prate naš razgovor. Jedan od njih klimanjem ili odmahivanjem glave davao nam je do znanja o &i#263;emu se s nama slaže a u &i#263;emu ne.

U trenutku kada me prijatelj pitao za procjenu o broju mogu&i#263;ih mandata koje &i#263;e pojedine stranke osvojiti na izborima i taj putnik se uklju&i#263;io u razgovor sa svojim procjenama. Na moju konstataciju da &i#263;e stranke ljevog centra osvojiti dovoljni broj mandata za sastavljanje vlade on je energi&i#263;no ustvrdio: „ Ne&i#263;ete jer se ne možete dogovoriti tko &i#263;e dati premijera!!!“ I taman kada sam ga želio pitati kako to misli „dogovoriti se“, vlak je stao u Koprivnici i gospodin je u žurbi napustio vlak.

Ta njegova, energi&i#263;no izre&i#263;ena tvrdnja mu&i#263;ila me sve do sada. Stalno sam razmišljao iz kojih razloga je &i#263;ovjek „dogovor o tome tko &i#263;e dati premijera“ stavio na prvo mjesto odluke prema kojoj &i#263;e bira&i#263;i odlu&i#263;ivati za koga &i#263;e glasati. Kako je mogu&i#263;e prije izbora posti&i#263;i me&i#263;ustrana&i#263;ki dogovor o tome koja &i#263;e stranka istaknuti kandidata za premijera?

A onda sam shvatio poruku: Vi (HNS) i SDP morate se dogovoriti tko &i#263;e dati kandidata za premijera. Iako kažu da su bira&i#263;i uvijek u pravu, ovog puta &i#263;u ustvrditi da gospodin (ali i svi oni koji isto razmišljaju) nije u pravu. Zašto?

&i#263;etiri su razloga.

Prvo, prema našem ustavu Predsjednik Republike NAKON izbora daje mandat za sastav Vlade onom koji je osvojio apsolutnu većinu u Saboru, ako toga ima. Dakle svaki dogovor o tome „tko će dati premijera“ prije izbora je „na vrbi sviralo“!

Drugo, ako nitko ne osvoji apsolutno većinu, Predsjednik Republike će, nakon razgovora sa svim članovima stranke koje imaju mandate u Saboru, mandat za sastav nove Vlade povjeriti onom koji uspije složiti postizbornu koaliciju s apsolutnom većinom. U ovakvoj situaciji predizborni dogovor o kandidatu za premijera moguće je samo na temelju i to na temelju in da se potencijalni partneri postizborne koalicije dogovore da će njihov kandidat biti iz one stranke koja u toj grupaciji osvoji najviše mandata.

Treće, dogovor o tome „tko će dati premijera“ moguće je samo unutar PREDIZBORNE koalicije a s obzirom na to da SDP i HNS sigurno neće ići u predizbornu koaliciju, takav dogovor nije ni moguć.

Četvrto, NAKON izbora stranke mogu stvoriti POSTIZBORNU koaliciju s apsolutnom većinom u Saboru ali tada je pravilo odabira kandidata unaprijed poznato: kandidata daje ona stranka koja u toj koaliciji ima najviše mandata.

No ostala mi je još jedna dilema. Zašto se taj uvijek obratio meni (a ne mom sugovorniku) i rekao „Vi se morate dogovoriti“?

Ovo je aludirao na našu kampanju „Ako za premijera“. I nju protumačio kao naš apriorni zahtjev da, bez obzira na rezultate izbora zahtjevamo kandidaturu za premijera.

Otklonimo onda i te dileme:

1. Hrvatska narodna stranka ide na parlamentarne izbore s namjerom da na lijevom centru osvoji najveći broj mandata. Nakon izbora spremni smo na koaliciju sa strankama lijevog centra koje žele podržati program i kandidaturu „Ako za premijera“.
2. U toj koaliciji lijevog centra pravo na isticanje kandidature za premijera imati će ona stranka koja osvoji najveći broj mandata. Dakle, ako HNS ne osvoji najveći broj mandata u toj postizbornoj koaliciji, podržati će kandidata iz stranke s najvećim brojem mandata.
3. Ukoliko stranke lijevog centra ne osvoje dovoljni broj mandata za sastav vlade, HNS će u Saboru biti oporbena stranka.

A zašto onda naša kampanja „Ako za premijera“?

Zato jer biračima želimo uputiti dvije jasne poruke:

1. I vi zaslužujete da uvećer, na dan izbora kada Državno izborno povjerenstvo proglasi prve neslužbene rezultate izbora znate tko je budući premijer kao što to znaju birači u cijeloj Europi kada idu na izbore za svoje parlamente.
2. Naše programe koje vam nudimo provoditi će ON sa svojim timom i ON preuzima odgovornost. Nema sakrivanja iza „objektivnih poteškoća“, „nasljeđem prijašnje Vlade“, „kolektivne odgovornosti“ „zategnutim odnosima u koaliciji“.

Ono što je moglo stvoriti dojam da se sadašnja oporba, prvenstveno HNS i SDP ne može dogovoriti o potencijalnom kandidatu za premijera je izjava kolege „Ako za premijera“ koji je jasno i nedvosmisleno nekoliko puta javno izjavio: „Ili biti premijer ili ne biti u vladi“. Ali ta izjava ne znači da HNS nije spreman biti u Vladi ako „Ako za premijera“ nije

premijer. Ta izjava znači da ON ne želi biti član Vlade kao ministar i da će u tom slučaju stranka dati kandidate za članove Vlade ako do postizborne koalicije dođe.

A kako ga je krenulo, nije Ratko daleko od Banskih dvora.